

УДК 630*228:633.872(477.44)

<https://doi.org/10.31713/vs420226>

Єлісавенко Ю. А., к.с.-г.н., науковий співробітник, Нейко І. С., д.с.-г.н., старший науковий співробітник, Василевський О. Г., к.с.-г.н., старший науковий співробітник (ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» УкрНДІЛГА, м. Вінниця yelis2009@ukr.net, ihor_neyko@ukr.net, vasog2017@ukr.net), **Прищеп А. М., д.с.-г.н., професор** (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

СТАН ПРИРОДНИХ ДУБОВИХ ЛІСІВ ДП «МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКЕ ЛГ»

В статті показано проблеми досліджень стану природних дубових лісів ДП «Могилів-Подільське ЛГ», яке перебуває в функціональній структурі обласного управління лісового та мисливського господарства Вінницької області. В дослідному матеріалі статті проведено аналітичний огляд повидільної бази даних лісовпорядкування спеціалізованого підприємства. Результатом аналізу даних лісовпорядкування та візуального огляду в межах лісових масивів ДП «Могилів-Подільське ЛГ» є визначення таксаційних показників дубових лісових насаджень насіннєвого та вегетативного походження.

Встановлено, що природні дубові ліси в межах лісового фонду лісгосподарського підприємства представлені вегетативними та насіннєвими насадженнями за походженням. Аналітичні дані показують, що прослідковується тенденція до зменшення частки природних лісів дуба в межах підприємства. Результатом проведених досліджень є встановлення того, що в природних лісах дуба майже повністю відсутнє стійке природне відновлення головної лісотвірної породи. Також на основі візуальних обстежень виявлено, що в умовах свіжого груду в свіжій грабовій діброві зустрічається природне поновлення дуба.

Ключові слова: природні ліси; дуб звичайний; насіннєві; вегетативні; природне поновлення.

Постановка проблеми. Інтенсивне лісовідновлення та лісорозведення в результаті інтенсивного господарського освоєння природних лісових ландшафтів Вінницького Придністров'я призвело

до зниження частки природних лісів в регіоні. Це й призвело до диз'юнкції лісових масивів та зниження їх продуктивності та інших якісних характеристик. Існуючі корінні дубові ліси Могилів-Подільського лісового господарства є важливими осередками збереження корінного біотичного та ландшафтного різноманіття в умовах переходу від Лісостепу до Степу.

Аналіз останніх публікацій. Дослідження природних дубових лісів на території рівнинної частини України присвячено ряд наукових праць науковців УкрНДІЛГА ім. Г. М. Висоцького [4; 6; 11]. В більшості наукових праць лабораторії лісівництва УкрНДІЛГА висвітлюються проблеми використання природного поновлення дуба в сучасній практиці лісовідновлення [2–4; 7; 8; 12]. В працях Ткача В. П., Діденка М. М., Румянцева М. Г. та ін. комплексно розглядаються питання впровадження процесу лісовідновних рубок в дубових деревостанах Лівобережної частини України [10–12]. В умовах Вінницької області питанню дослідження природних дубових лісів та процесу їх відновлення присвячені науково-дослідні праці наукових співробітників ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» Василевського О. Г., Єлісавенка Ю. А., Нейка І. С., та інших, які підсилюють виконання державних науково-дослідних тем УкрНДІЛГА [2; 3; 7; 8; 12].

Матеріали і методи. Дослідження проводили у природних дубових лісах ДП «Могилів-Подільське ЛГ», які мають різні таксаційні показники в умовах свіжих грабових дібров та судібров. Закладалися тимчасові пробні площі (ТПП) відповідно до прийнятих методик в лісівництві та лісовій таксації [1; 5] відповідно до СОУ 02.02-37-476:2006 «Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання» [9]. Розподілення дубових лісонасаджень за таксаційними показниками вивчали на основі звітних матеріалів бази лісовпорядних даних ВО «Укрдержліспроект» (станом на 01.01.2012) і обробляли на персональному комп'ютері за допомогою програмно-функціонального забезпечення «Microsoft Office».

Результати та їх обговорення. На основі аналітичних досліджень матеріалів повидільної бази лісовпорядних даних ВО «Укрдержліспроект» для ДП «Могилів-Подільське ЛГ» та оглядових обстежень ділянок лісів нами встановлено, що природні дубові ліси підприємства мають насінневе (природне) та вегетативне (порослеве) походження. Інформацію щодо походження природних дубових

лісостанів наведено на рис. 1.

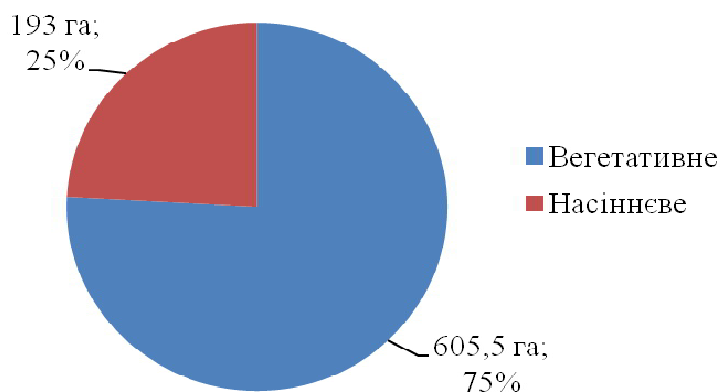

Рис. 1. Походження природних дубових лісів
ДП «Могилів-Подільське ЛГ»

За показниками рис. 1, у межах підприємства переважають природні дубові насадження переважно вегетативного походження. Площа таких деревостанів складає 605,5 га (75%). Площа насаджень насіннєвого походження становить 193,0 га (25%). Інформацію щодо розподілення природних дубових лісів у розрізі типів лісу наведено на рис. 2.

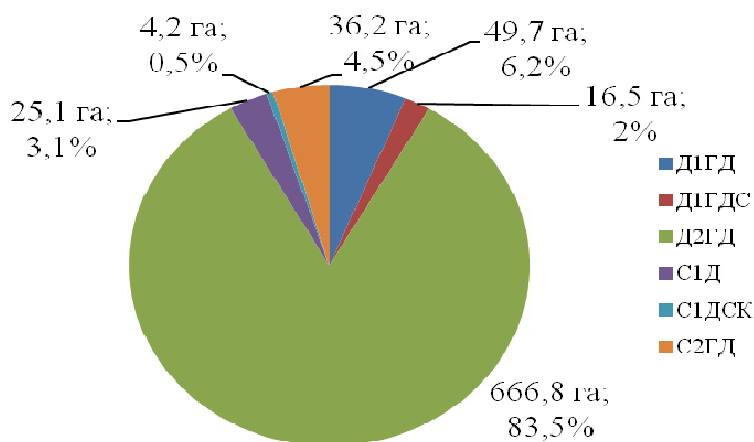

Рис. 2. Типи лісу дубових лісостанів
ДП «Могилів-Подільське ЛГ»

За показниками рис. 2, природні дубові ліси підприємства зосереджені у 6-ти типах лісу. Найбільші площі деревостанів представлені свіжою грабовою дібровою (Д2ГД) – 666,8 га (83,5%). У сухій грабовій діброві (Д1ГД) зосереджено 49,7 га насаджень (6,2%). Дещо менші площі в часткою сумі понад 10% це насадження сухої грабової діброви (Д1ГД), свіжої грабової судіброви (С2ГД), сухої грабово-соснової судіброви, сухої судіброви дуба скельного (С1ДСК)

та сухої степової діброви (С1Д).

Розподілення природних дубових насаджень в умовах ДП «Могилів-Подільське ЛГ» за класами віку в межах лісових масивів підприємства наведено у табл. 1.

За показниками табл. 1, найбільші площі насаджень 8-го класу віку – 188,1 га і 10-го класу віку – 178,9 га. Найменші площі зайняті природними дубовими насадженнями 1-го класу віку – 6,0 га і 2-го класу віку – 6,6 га. Незважаючи на значні площі лісостанів 8-го, 9-го і 10-го класів віку, у цих насадженнях спостерігається мінімальна частка дуба – 4–5 одиниць (9 і 10-й класи віку). Найбільша частка дуба присутня у насадженнях 8-го та 13-го класів віку (8–9 одиниць). Дані щодо частки дуба в складі насаджень представлені в табл. 2.

За показниками табл. 1 і 2, найбільша участь дуба у складі деревостанів (9–10 одиниць) характерна для насаджень 13-го класів віку. Найнижча частка дуба у деревостанів віком від 11 до 30 років. У цих насадженнях участь дуба може знижуватися до 1–2 одиниці, що свідчить про ускладнення умов природного поновлення дуба.

Стигли та перестійні насадження дуба є високобонітетні і мають 2-й бонітет. Насадження молодшого віку мають нижчу продуктивність (3-й бонітет). Дані щодо розподілення насаджень за бонітетами наведено у табл. 3.

За показниками табл. 3, в насадженнях переважають 1–2-й клас бонітетів. Площа природних дубових лісів 1–2-го бонітету становить 583,2 га. Низькобонітетні насадження, які мають 3–4-й бонітети займають площу 208,0 га. Також на площі 7,3 га є насадження найгіршого 5-го бонітету, яке зростає на схилівій деградованій ділянці з виходом кам'яних порід з надзвичайно складними лісорослинними умовами.

Переважна повнота насаджень більшості насаджень підприємства – 0,7–0,8. Стигли та перестійні насадження відрізняються зниженням середньої повноти до 0,3–0,4. Найнижча повнота дубових лісостанів природного походження 11-го класу віку – 0,4 і вони також переважно зростають на силових ділянках зі складними лісорослинними умовами та виходом на ззовні кам'яних порід, що зазвичай ускладнює нормальний ріст та розвиток як корінних дерев, так і штучно створених лісових культур, а також унеможлиблює процес природного поновлення дуба.

Таблиця 1

Дубові насадження за класами віку в ДП «Могилів-Подільське ЛГ»

Класи віку	Середній склад деревостанів	Площа, га	Середній бонітет	Середня повнота	Загальний запас, м ³	Середній запас, м ³ /га	Середній приріст, м ³ /га
11-20	7Г31ЛПД2Д3+КЛГ	6,0	2,5	0,8	120	20	1,3
21-30	8Г31КЛГ1Д3+БРС+ЧШ	6,6	3,0	0,8	594	90	3,6
31-40	6Д32КЛГ1Я31ЧШ	13,8	1,0	0,7	1932	140	4,0
41-50	3Д32КЛГ1Я31БРС1ЧШ	19,7	2,2	0,7	4467,96	226,8	5,0
51-60	6Д33ЛПД2ЧШ	45,8	2,2	0,7	10378,28	226,6	4,1
61-70	6Д33ЛПД1ЧШ	19,5	2,3	0,66	4227,6	216,8	3,3
71-80	7Д32ЛПД1ЧШ+КЛП	34,5	2,2	0,69	7776,3	225,4	3,0
81-90	8Д31ЛПД1ЧШ	146,9	2,2	0,68	33316,92	226,8	2,6
91-100	4Д33ЛПД2Я31Г3+БРС	188,1	2,2	0,68	42228,45	224,5	2,3
101-110	6Д33Г31ЛПД	178,9	2,2	0,68	40163,05	224,5	2,1
111-120	5Д33Я32Г3+КЛП	63,9	2,2	0,68	14345,55	224,5	1,9
121-130	4Д33Я32Г31ЛПД	21,8	2,4	0,66	4730,6	217,0	1,7
131-140	9Д31Г3+Я3	53,0	2,2	0,61	11898,5	224,5	1,6
Всього/середнє		798,5	2,2	0,7	176179,2	193,5	2,8

Таблиця 2

Розподілення насаджень за часткою дуба у складі дубових деревостанів природного походження в умовах ДП «Могилів-Подільське ЛГ»»

Частка дуба у складі (одиниць)	Середній вік насаджень	Площа, га	Середній бонітет	Середня повнота	Загальний запас	Середній запас на га	Середній приріст, м ³ /га
9-10	135	53,0	2,3	0,68	1264	230,9	2,5
7-8	105	181,4	2,2	0,68	7685	245,0	2,6
6-5	95	343,7	2,2	0,68	49081	236,3	2,6
4-3	91	207,8	2,2	0,66	65916	247,3	4,6
2-1	16	12,6	2,4	0,7	51023	214,7	4,1
Всього/середнє	88	798,5	2,26	0,68	174969	234,8	3,3

Таблиця 3

Розподілення дубових насаджень природного походження за бонітетами в умовах ДП «Могилів-Подільське ЛГ»»

Бонітет	Середній склад деревостанів	Середній вік, років	Площа, га	Середня повнота	Середній запас на га м ³ /га	Середній приріст, м ³ /га
I-II	7Д31Г31ЛПД1ЧШ	95	583,2	0,69	226,6	2,3
III-IV	4Д33Я32Г31ЛПД	96	208	0,68	224,5	2,3
V	7Д33ДС+БРС	100	7,3	0,5	75	0,75

У табл. 4 наведено розподілення насаджень природного походження за повнотою в умовах підприємства.

За наведеними показниками табл. 4, низькоповнотні насадження переважно старшого віку. Середній вік таких деревостанів становить 120 років. Поряд із цим їх площа є незначною та складає всього 3,1 га. Площа високоповнотних дубових насаджень є також незначною і становить всього 53,3 га. Найбільша площа деревостанів представлена насадженнями із повнотою 0,7–0,8 (558,2 га). Ці деревостани переважно 94-річного віку. Значні площі дубових лісів представлені деревостанами повнотою 0,5–0,6–183,9 га, які переважно 93-річного віку.

Найбільшим загальним запасом характеризуються насадження 8-го, 9-го і 10-го класів віку, що зумовлено відповідно їхніми найбільшими площами та цілком високою продуктивністю. Найбільший середній запас деревостанів 4–8-го класів віку – 226,8 м³/га.

Найменший запас у насаджень 1-го класу віку (20 м³/га). Природні лісостани характеризуються значним зниженням середніх запасів, починаючи із 10-го класу віку. Середній приріст становить 1,6–2,1 м³/га. Найменший приріст у стиглих та перестійних насаджень – 1,6–1,9 м³/га. Найбільший приріст спостерігається у 3-му і 4-му класах віку – 4,0 і 5,0 м³/га.

Після проведених візуальних обстежень та досліджень у кварталах та виділах лісництв підприємства було виявлено, що у досліджених деревостанах ДП «Могилів-Подільське ЛГ» за переважанням участі дуба звичайного відмічена ділянка із наявним підростом головної корінної лісотвірної породи. Підріст дуба звичайного зосереджений у свіжій грабовій діброві.

Інформаційні дані щодо наявності природного поновлення дуба звичайного в лісових масивах лісництв в умовах ДП «Могилів-Подільське ЛГ» представлено в табл. 5.

Таблиця 4

Природні дубові насадження за повнотою в умовах ДП «Могилів-Подільське ЛГ»

Повнота	Середній склад деревостанів	Середній вік, років	Площа, га	Середній бонітет	Загальний запас, м ³	Середній запас на га м ³ /га	Середній приріст, м ³ /га
0,3–0,4	5БРС2Д32ЧШ1Г3+АКБ+КЛГ	100	3,1	5	248	80	0,8
0,5–0,6	4Д33Я32Г31ЛПД	93	183,9	2,2	41285,55	224,5	2,4
0,7–0,8	6Д31ЛПД1Г31Я31ЧШ+БРС	94	558,2	2,2	126488,12	226,6	2,4
0,9–1,0	7Д32Г31Я3+БРС+ЧШ	93	53,3	2,2	11432,85	214,5	2,3

Таблиця 5

Таксаційна характеристика дубових деревостанів природного походження із наявним підростом дуба у насадженні

Кв/виділ	Площа, га	Склад насадження	Вік, років	Висота, м	Діаметр, см	Бонітет	Повнота	Запас на 1 га	Підріст			
									склад	вік	густота, тис. шт./га	
Моївське лісництво												
39/5	1,5	9Д31БРС+ЛПД	112	24	32	2	0,50	230	Д2ГД	4Д33КЛГ2БРС1ЛПД	4	2,0

За показниками табл. 5, природне поновлення дуба звичайного виявлене ділянці зрубу дуба звичайного у свіжій грабовій діброві (рисунок).

Рисунок. Ділянка з природного поновлення дуба на зрубі в умовах Моївського лісництва ДП «Могилів-Подільське ЛГ»

Густота природного поновлення становить 1–2 тис. шт/га. Це переважно підріст 4 років як за переважання, так і частки у 2–4 одиниці дуба.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У структурі природних дубових лісів ДП «Могилів-Подільське ЛГ» переважають лісостани переважно вегетативного походження. Площа таких деревостанів складає 605,5 га (75%). Площа насаджень насінневого походження становить 193,0 га (25%). Природні дубові ліси в умовах зосереджені у 6-х типах лісу. Найбільші площі деревостанів представлені свіжою грабовою дібровою – 666,8 га (83,5%). У сухій грабовій діброві зосереджено 49,7 га насаджень (6,2%). Частка інших типів лісу в загальній сумі складає 11,3% від загальної площі.

Переважають площі насаджень 8-го класу віку – 188,1 га і 10-го класу віку – 178,9 га. Найменші площі зайняті природними дубовими насадженнями 1-го класу віку – 6,0 га і 2-го класу віку – 6,6 га. Незважаючи на значні площі лісостанів 8-го-10-го класів віку, у цих насадженнях спостерігається мінімальна частка дуба – 4 і 5 одиниць. Найбільша частка дуба присутня у насадженнях 8-го і 13-го класів віку (8–9 одиниць). Найнижча частка дуба у деревостанів 11–21-

річного віку. У цих насадженнях участь дуба складається з 1–2 одиниць.

В насадженнях переважають 1–2-й клас бонітетів. Площа природних дубових лісів 1–2-го бонітету становить 583,2 га. Низькобонітетні насадження, які мають 3–4-й бонітети, займають площу 208,0 га і також наявні найгірші насадження 5-го бонітету на площі 7,3 га.

Домінуюча повнота насаджень – 0,7–0,8. Стиглі та перестійні насадження характеризуються нижчою середньою повнотою до 0,3–0,4. Найнижча повнота дубових лісостанів природного походження 13-го класу віку – 0,6. Найбільша площа деревостанів представлена насадженнями із повнотою 0,7–0,8 (558,2 га). Ці деревостани переважно 94-річного віку. Значні площі дубових лісів представлені деревостанами повнотою 0,5–0,6 – 183,9 га, які переважно 93-річного віку.

Найбільшим загальним запасом характеризуються насадження 8-го, 9-го і 10-го класів віку, що зумовлено їхніми найбільшими площами та цілком високою продуктивністю. Найбільший середній запас деревостанів 4–8-го класів віку – 226,8 м³/га. Найменший запас у насаджень 1-го класу віку (20 м³/га). Природні лісостани характеризуються значним зниженням середніх запасів починаючи із 10-го класу віку. Середній приріст становить 1,6–2,1 м³/га. Найменший приріст у стиглих та перестійних насаджень – 1,6–1,9 м³/га. Найбільший приріст спостерігається у 3-му і 4-му класах віку – 4,0 і 5,0 м³/га.

У досліджених деревостанах ДП «Могилів-Подільське ЛГ» за домінування дуба звичайного відмічені ділянки із наявним підростом головної корінної лісотвірної породи. Підріст дуба звичайного переважно зосереджений у свіжих грабових дібровах. Густота природного поновлення дуба складає 1–2 тис. шт/га. Це переважно 4-річний підріст як за домінування, так і частки у 1–2 одиниці дуба.

1. Анучин Н. П. Лесная таксация. М. : Лесн. пром-сть, 1982. 552 с.
2. Сучасний стан природних деревостанів дуба ДП «Вінницьке ЛГ» / О. Г. Василевський, Ю. А. Єлісавенко, І. С. Нейко, В. В. Монарх. *Вісник Вінницького НАУ*. Вінниця : ВНАУ, 2017. № 7. Т. 1. С. 129–139.
3. Характеристика структури та лісовідновних процесів природних лісостанів дуба ДП «Крижопільське ЛГ» / О. Г. Василевський, І. С. Нейко, Ю. А. Єлісавенко, М. В. Матусяк. *Збірник наукових праць ВНАУ*. Вінниця :

ВНАУ, 2018. № 10. С. 19–29. **4.** Діденко М. М. Стан дубового поновлення під наметом лісу в Лівобережному Лісостепу. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Харків : УкрНДІЛГА, 2018. Вип. 132. С. 25–34. **5.** Нормативно-справочные материалы для таксации лесов Украины и Молдавии. Киев : Урожай, 1987. 560 с. **6.** Іщук Г. П. Природне відновлення дуба і граба під наметом лісонасаджень та на зрубках на ДП «Корсунь-Шевченківське лісове господарство». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. № 1. Т. 27. С. 15–18. **7.** Матусяк М. В., Нейко І. С., Єлісавенко Ю. А. Характеристика структури та лісовідновних процесів природних дубових лісостанів ДП «Хмільницьке ЛГ». *Збірник наукових праць ВНАУ*. Вінниця : ВНАУ, 2019. № 12. С. 131–141. **8.** Нейко І. С., Єлісавенко Ю. А., Монарх В. В. Стан природних дубових лісів ДП «Бершадське ЛГ». *Вісник Вінницького НАУ*. Вінниця : ВНАУ, 2019. № 13. С. 205–216. **9.** СОУ 02.02-37-476:2006. Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання. [Чинний від 2007-05-01]. Стандарт організації України. К. : Мінагрополітики України, 2006. 32 с. **10.** Особливості формування і відтворення природних лісостанів дуба звичайного Лівобережного Лісостепу України / Румянцев М. Г., Солодовник В. А., Чигринець В. П. та ін. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Харків : УкрНДІЛГА, 2016. Вип. 128. С. 63–73. **11.** Ткач В. П. Сучасний стан природних лісостанів дуба звичайного Лівобережного Лісостепу України. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Харків : УкрНДІЛГА, 2009. Вип. 116. С. 79–84. **12.** Vasylevskiy O., Neyko I., Yelisavenko Yu., Matusiak M. Characteristics of natural oak forests of in SE «Khmilnytske lisove hospodarstvo» and implementation of measure for their generation. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24(2), 37–46. URL: [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(2\).2021.37-46](https://doi.org/10.48077/scihor.24(2).2021.37-46). (дата звернення: 10.10.2022).

REFERENCES:

1. Anuchyn N. P. Lesnaia taksatsyia. M. : Lesn. prom-st, 1982. 552 s.
2. Suchasnyi stan pryrodnykh derevostaniv duba DP «Vinnytske LH» / O. H. Vasylevskiy, Yu. A. Yelisavenko, I. S. Neiko, V. V. Monarkh. *Visnyk Vinnytskoho NAU*. Vinnytsia : VNAU, 2017. № 7. Т. 1. S. 129–139.
3. Kharakterystyka struktury ta lisovidnovnykh protsesiv pryrodnykh lisostaniv duba DP «Kryzhopilske LH» / O. H. Vasylevskiy, I. S. Neiko, Yu. A. Yelisavenko, M. V. Matusiak. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU*. Vinnytsia : VNAU, 2018. № 10. S. 19–29.
4. Didenko M. M. Stan dubovoho ponovlennia pid nametom lisu v Livoberezhnomu Lisostepu. *Lisivnytstvo i ahrolisomelioratsiia*. Kharkiv : UkrNDILHA, 2018. Vyp. 132. S. 25–34.
5. Normativno-spravochnyie materialyi dlya taksatsii lesov Ukrainyi i Moldavii. Kiev : Urojaj, 1987. 560 s.
6. Ishchuk H. P. Pryrodne vidnovlennia duba i hraba pid nametom lisonasadzhen ta na zrubakh na DP «Korsun-Shevchenkivske lisove

hospodarstvo». *Naukovi visnyk NLTU Ukrainy*. 2017. № 1. Т. 27. С. 15–18.

7. Matusiak M. V., Neiko I. S., Yelisavenko Yu. A. Kharakterystyka struktury ta lisovidnovnykh protsesiv pryrodnykh dubovykh lisostaniv DP «Khmilnytske LH». *Zbirnyk naukovykh prats VNAU*. Vinnytsia : VNAU, 2019. № 12. С. 131–141.

8. Neiko I. S., Yelisavenko Yu. A., Monarkh V. V. Stan pryrodnykh dubovykh lisiv DP «Bershadske LH». *Visnyk Vinnytskoho NAU*. Vinnytsia : VNAU, 2019. № 13. С. 205–216.

9. SOU 02.02-37-476:2006. Ploshchi probni lisovporiadni. Metod zakladannia. [Chynnyi vid 2007-05-01]. Standart orhanizatsii Ukrainy. K. : Minahropolityky Ukrainy, 2006. 32 s.

10. Osoblyvosti formuvannia i vidtvorennia pryrodnykh lisostaniv duba zvychainoho Livoberezhnoho Lisostepu Ukrainy / Rumiantsev M. H., Solodovnyk V. A., Chyhrynets V. P. ta in. *Lisivnytstvo i ahrolisomelioratsiia*. Kharkiv : UkrNDILHA, 2016. Vyp. 128. С. 63–73.

11. Tkach V. P. Suchasnyi stan pryrodnykh lisostaniv duba zvychainoho Livoberezhnoho Lisostepu Ukrainy. *Lisivnytstvo i ahrolisomelioratsiia*. Kharkiv : UkrNDILHA, 2009. Vyp. 116. С. 79–84.

12. Vasylevskiy O., Neyko I., Yelisavenko Yu., Matusiak M. Characteristics of natural oak forests of in SE «Khmilnytske lisove gospodarstvo» and implementation of measure for their generation. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24(2), 37–46. URL: [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(2\).2021.37-46](https://doi.org/10.48077/scihor.24(2).2021.37-46). (data zvernennia: 10.10.2022).

Yelisavenko Yu. A., Candidate of Agricultural Sciences (Ph.D.), Senior Researcher, Neiko I. S., Doctor of Agricultural Sciences, Senior Research Fellow, Vasylevskiy O. H., Candidate of Agricultural Sciences (Ph.D.), Senior Researcher (SE «Vinnytsia Forest Research Station»), Pryshchepa A. M., Doctor of Agricultural Sciences, Professor (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne)

STATE OF NATURAL OAK FORESTS OF SE "MOHYLIV-PODILSKYI FORESTRY"

In the article the problem of research of a natural oak forests condition of SE "Mohyliv-Podilskyi forestry", which is in the functional structure of regional management of forestry and hunting of Vinnytsia region is shown. In the research material of the article an analytical review of the forest management database of a specialized enterprise was conducted. The result of the analysis of forest management data and visual inspection within the Mohyliv-Podilskyi forestry forest

areas is the determination of taxation indicators of oak forest plantations of seed and vegetative origin.

It has been established that natural oak forests within the forest fund of the enterprise grow on a total area of almost 800 hectares. They include vegetative plantations (more than 600 hectares) and seed plantations (almost 200 hectares) by origin. Natural oak forests in the conditions are concentrated in 6 forest types. The largest areas of stands are represented by fresh hornbeam oak – 666.8 hectares (83.5%). The share of other forest types in the total amount is 17.5% of the total area. The plantations are dominated by 1–2 class bonitets. The area of natural oak forests of rating 1–2 is 583.2 hectares. Low-quality plantations with 3–4 bonitet occupy an area of 208.0 ha, and there are also the worst plantations with 5 bonitet on an area of 7.3 ha.

Analytical data show that there is a tendency to decrease the share of natural oak forests within the enterprise. The result of the conducted researches is the finding that in the natural forests of oak there is almost completely no sustainable natural restoration of the main forest breed. Also, based on visual examinations, it was discovered that in the conditions of fresh and moist joints natural oak restoration occurs. The density of natural oak regeneration is 1–2 thousand units/ha. This is mainly a 4-year growth both for dominance and a share of 1–2 units of oak.

***Keywords:* natural forests; common oak; seed; vegetative; natural renewal.**